

Centrum Badań i Innowacji
PRO-AKADEMIA

Perspektywa finansowa 2021-2027 dla członków Klastra Bioenergia dla Regionu

dr Ewa Kochańska

Prezes CBI Pro-Akademia

Koordynator Klastra Bioenergia dla Regionu

Doktor nauk ekonomicznych Uniwersytetu Łódzkiego (specjalizacja: cybernetyka ekonomiczna).

Ekspert w zakresie transferu technologii i współpracy nauki i gospodarki, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska i energetyki.

Kierowała kilkudziesięcioma krajowymi i międzynarodowymi projektami badawczymi i doradczymi.

Od 1996 r. pełni funkcję Prezesa Centrum Badań i Innowacji Pro-Akademia, a od 2011 roku jest Wydawcą czasopisma naukowego Acta Innovations.

Ekspert w następujących instytucjach:

- Komisja Europejska - ewaluator projektów badawczych w ramach FP7 i Horyzont 2020,
- Niemiecka Agencja Kosmiczna (Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt) - ekspert ds. oceny międzynarodowych projektów naukowo-badawczych,
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego - ekspert ds. oceny międzynarodowych projektów naukowo-badawczych,
- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju - ekspert ds. oceny projektów naukowo-badawczych,
- Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości - Promotor Projektów Innowacyjnych w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka,

Członkini następujących gremiów eksperckich:

- Grupa Doradcza Komisji Europejskiej ds. Programu Horyzont 2020 w zakresie wyzwania 5: Zmiany klimatu, ochrona środowiska i surowce naturalne
- Civil Society Forum w ramach Partnerstwa Wschodniego przy Komisji Europejskiej.

W kilku zdaniach o Koordynatorze Klastra Bioenergia dla Regionu:

- Jednostka naukowa założona w 1996 roku, prowadząca interdyscyplinarne badania w zakresie gospodarki cyrkulacyjnej, energetyki zrównoważonej środowiskowo i produktów naturalnych
- II miejsce w Polsce, wśród 993 jednostek naukowych pod względem praktycznych efektów działalności naukowej w ocenie parametrycznej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 2017 roku
- Zrealizowanych ponad 200 projektów B+R, w tym we współpracy z firmami
- W 2019 roku zatrudnialiśmy na umowę o pracę 48 pracowników i 57 ekspertów, w tym ponad 30% to eksperci zagraniczni, najwięcej z Ukrainy, Indii, Niemiec, Portugalii i Francji
- Naszym atutem jest umiejętność tworzenia optymalnego zespołu dla realizacji konkretnego projektu

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

CERTYFIKAT
ISO 9001

CERTYFIKACJA
SYSTEMÓW
ZARZĄDZANIA
AC 082
QMS

Nasze laboratoria:

URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO

Biomass and
Waste
Valorisation

Bioprocess

Energy
Efficiency and
E-mobility

Industry 4.0

Natural
Products

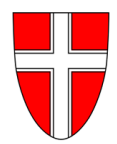
PV & 3D

Wind
Energy

Nasi partnerzy i klienci

W dn. 01.12.2020 r. Komisja Europejska oceniła pozytywnie raport (Internal Review Report) z dwóch lat wdrażania działań CBI Pro-Akademia związanych ze strategią HR Excellence in Research. W uzasadnieniu oceny eksperci Komisji wskazali, że: *"z przyjemnością przyznajemy bardzo dobrą ocenę, biorąc pod uwagę ambicje organizacji, znaczące postępy w zakresie wszystkich zaplanowanych działań oraz wzorowe wdrożenie procesów HRS4R w życie instytucji"*.

Komisja Europejska przyznaje instytucjom naukowym wyróżnienie HR Excellence in Research w ramach strategii Human Resources Strategy for Researchers – HRS4R nakierowanej na zwiększenie atrakcyjności warunków pracy, rozwoju kariery, mobilności, a także pomoc merytoryczną i finansową przy projektach badawczych oraz mających przejrzyste procesy rekrutacji. Centrum Badań i Innowacji Pro-Akademia uzyskało to wyróżnienie w 2018r.

ACTA INNOVATIONS

Aims and Scope

*Acta Innovations Journal aims to distribute scientific and timely information for the academic community and industry relevant to **Energy, Economics, Environmental Engineering and Food Technology**.*

*The Acta Innovations journal has aimed to publish manuscripts with integrity and independence to influence the world beyond academia. Thus, the Acta Innovations covers applied research with a **special emphasis on impact** of presented research and innovation may have on e.g. society, environment, economics, policy, regional and others.*

Centrum Badań i Innowacji
PRO-AKADEMIA

Z przyjemnością informujemy, że Klaster Bioenergia dla Regionu, koordynowany przez CBI Pro-Akademia, otrzymał międzynarodowy certyfikat „**European Cluster Excellence Initiative Bronze Label Certificate**” (Brązowa Odznaka Doskonalenia Jakości Zarządzania Klastrem)

www.cluster-analysis.org/benchmarked-clusters.

Aby móc ubiegać się o wyróżnienie w postaci jednego z trzech certyfikatów (złoty, srebrny, brązowy), klastry muszą wykazać się na płaszczyźnie działań dążących do dalszej poprawy struktur organizacji i procedur, jak również najwyższą jakością technik zarządzania.

Do tej pory w przedsięwzięciu udział wzięło ponad 800 klastrów z 40 krajów (bazę danych wszystkich organizacji, odnaleźć można pod adresem: www.cluster-analysis.org/benchmarked-clusters).

W Polsce to wyróżnienie posiadają obecnie cztery klastry, w tym klaster Bioenergia dla Regionu, koordynowany przez CBI Pro-Akademia.

Certificate POL053202006C201192

Cluster Management Excellence Label BRONZE – Striving for Cluster Excellence

Bioenergy for the Region Cluster

fulfills the set of "Eligibility Criteria for Cluster Management Excellence Labels" of the European Cluster Excellence Initiative (ECEI) and has participated in a cluster benchmarking process according to the ECEI methodology.

The certificate expires on November 30th, 2022.

i.v. Kergel

Helmut Kergel, Director
European Secretariat for Cluster Analysis, Berlin

i.v. Ziegler

Oliver Ziegler, Senior Project Manager
European Secretariat for Cluster Analysis, Berlin

Facilitated by the European Secretariat for Cluster Analysis (ESCA)
www.cluster-analysis.org

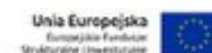
**Perspektywa finansowa 2021-2027
dla członków
Klastra Bioenergia dla Regionu**

750 mld zł w latach 2021-2027 – jest sukces na szczycie Rady Europejskiej

📅 23.07.2020

750 mld zł dla Polski - lub w cenach bieżących ponad 776 mld zł - na najbliższych kilka lat. To dla naszego kraju olbrzymi zastrzyk finansowy. 27 państw osiągnęło podczas szczytu Rady Europejskiej w Brukseli porozumienie w sprawie budżetu UE na lata 2021-2027 w tym nowego Funduszu Odbudowy po pandemii koronawirusa. Budżet UE – Wieloletnie Ramy Finansowe oraz Europejski Instrument na rzecz Odbudowy to dla Polski około 139 mld euro w formie dotacji oraz 34 mld euro w pożyczkach. W przeliczeniu na złotówki oznacza to, że Polska będzie mogła skorzystać z ponad 776 mld zł wsparcia (w cenach bieżących), w tym: 623 mld zł w formie dotacji i 153 mld zł w formie niskooprocentowanych pożyczek. Wynegocjowane przez premiera Mateusza Morawieckiego fundusze europejskie Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej rozpisuje w tej chwili na programy i negocjuje je z Komisją Europejską.

750 mld zł
dla Polski z funduszy unijnych

Jak zainwestujemy środki?

Krajowe i unijne fundusze inwestowane w ramach Umowy Partnerstwa pomogą nam zapewnić długofalowy rozwój Polski oraz szybciej powrócić na ścieżkę wysokiego wzrostu gospodarczego po pandemii COVID-19.

Najważniejsze obszary, w które zainwestujemy to:

- infrastruktura – drogi, koleje, transport publiczny, sieci szerokopasmowe oraz energetyka;
- innowacje i przedsiębiorczość;
- ochrona środowiska – odnawialne źródła energii, gospodarka odpadami oraz termomodernizacja;
- sprawy najbliższe Polakom – zatrudnienie, ochrona zdrowia oraz edukacja.

Naszym celem jest zwiększenie PKB na jednego mieszkańca w relacji do średniej UE z 72 proc. w 2019 r. do 95 proc. w 2030 r. Chcemy także podnieść stopę inwestycji z 18,6 proc. do 25 proc. oraz zwiększyć nakłady na Badania i Rozwój (B+R) w relacji do PKB z 1,21 proc. do 2,5 proc.

Fundusz Sprawiedliwej Transformacji – dodatkowe środki dla 6 województw

Podczas szczytu Rady Europejskiej wywalczyliśmy też specjalną pulę dla 6 województw – śląskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, małopolskiego, łódzkiego i lubelskiego. Dostaną one 3,8 mld euro z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, który pomaga regionom **w związku z transformacją energetyczną**. Na ten cel dodamy także ponad 560 mln euro z polityki spójności. Razem będzie to 4,4 mld euro dla regionów górniczych.

Zmiany w Programie Polski Wschodniej

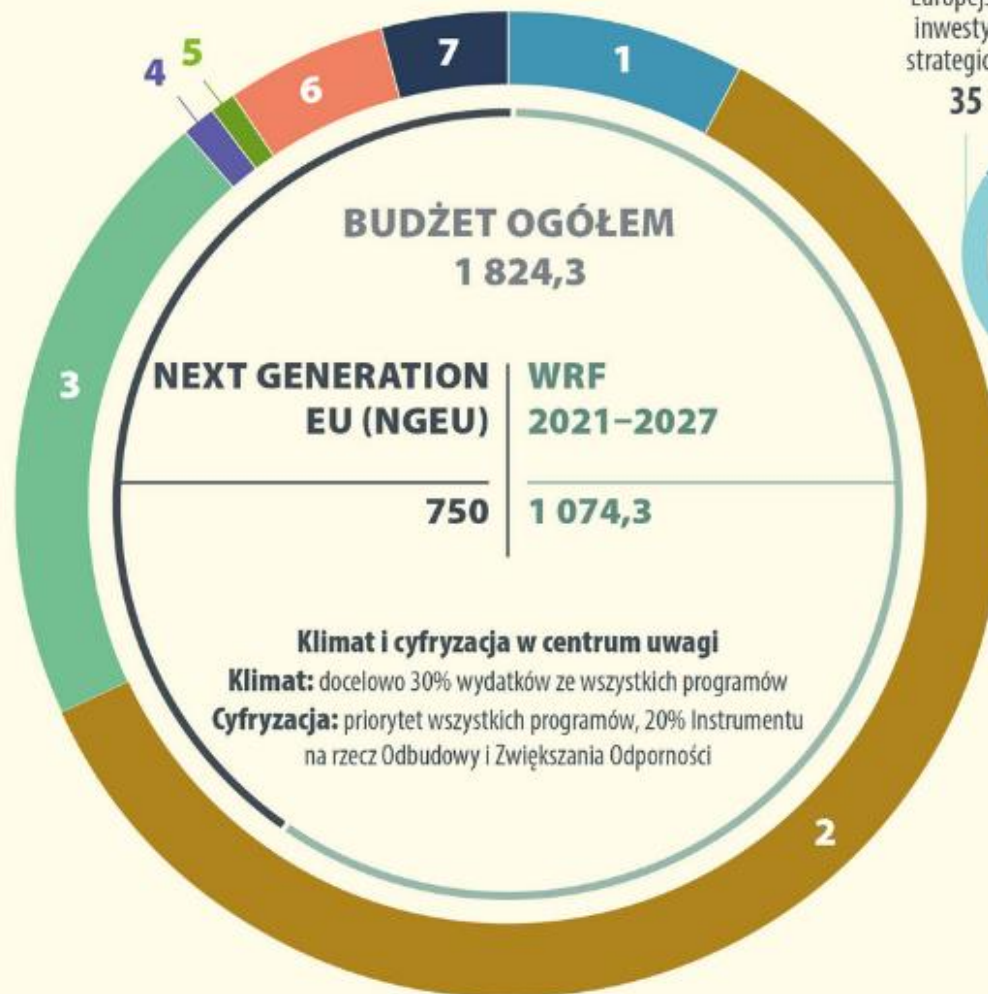
Wart 2,5 mld euro program dla 5 województw Polski Wschodniej będzie obejmował również słabiej rozwinięty region mazowiecki (poza Warszawą i 9 powiatami). To nowość, ponieważ w perspektywie 2014-2020 Mazowsze nie mogło korzystać z programu dla Polski Wschodniej.

Warszawa i 9 powiatów (region mazowiecki stołeczny) zostaną ujęte w krajowych programach oraz regionalnym programie województwa mazowieckiego.

Wieloletnie ramy finansowe 2021–2027 i Next Generation EU

Wydatki UE 2021–2027

wszystkie kwoty w mld EUR (ceny z 2018 r.)

Klimat i cyfryzacja w centrum uwagi
Klimat: docelowo 30% wydatków ze wszystkich programów
Cyfryzacja: priorytet wszystkich programów, 20% Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności

1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa

Europejskie inwestycje strategiczne
35

Badania i innowacje
88,2

Sektor kosmiczny
13,4

Jednolity rynek
5,9

Ambitny budżet UE i sukces Polski

Porozumienie budżetowe zakłada, że wartość całego budżetu UE na lata 2021-2027 wyniesie 1,074 bln euro, a fundusz odbudowy o wartości 750 mld euro będzie składał się z: 390 mld euro w formie grantów, a 360 mld euro w formie pożyczek.

Polska będzie największym beneficjentem polityki spójności w UE i otrzyma 66,8 mld euro. Dodatkowe środki z polityki spójności w odpowiedzi na kryzys to szacunkowo 3 mld euro, a środki ze Wspólnej Polityki Rolnej dla Polski to 28,5 mld euro. Polska będzie też największym beneficjentem Funduszu Sprawiedliwej Transformacji i otrzyma z tego tytułu 3,5 mld euro.

Środki unijne, które otrzyma Polska, mają pomóc w odbudowie i umocnieniu gospodarki po pandemii koronawirusa, a także pozwolić na realizację unijnych celów w latach 2021-2027.

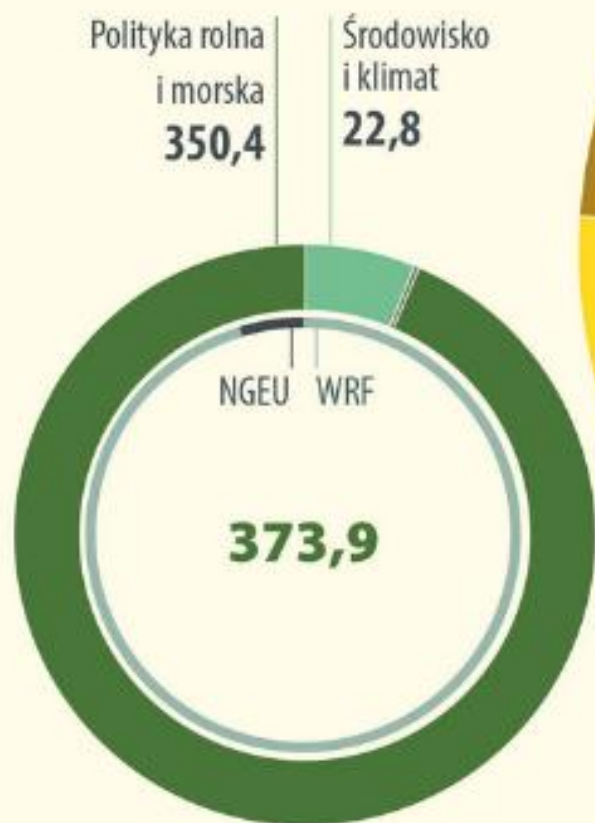
*„Zakończony szczyt Rady Europejskiej to ogromny sukces negocjacyjny polskiego rządu i premiera Mateusza Morawieckiego. Wywalczyliśmy największe w historii Unii Europejskiej środki dla Polski. Ponad 750 mld zł to potężny zastrzyk finansowy i impuls rozwojowy dla Polski. Otwieramy nowy rozdział członkostwa w UE – podkreśla **Małgorzata Jarosińska-Jedynak, minister funduszy i polityki regionalnej.**”*

W rezultacie negocjacji udało się zrealizować postulaty Polski:

- zwiększyliśmy środki dla Polski z polityki spójności i Wspólnej Polityki Rolnej,
- wykluczaliśmy niekorzystną dla Polski propozycję finansowania budżetu UE z przychodów z ETS (system handlu uprawnieniami do emisji),
- zmniejszyliśmy składkę Polski z tzw. wpłaty od plastiku - niepoddanych recyklingowi odpadów z tworzyw sztucznych,
- poprawiliśmy warunki wdrażania polityki spójności (wyższe stopy współfinansowania UE, dłuższy okres na wydatkowanie)
- skorygowaliśmy zapisy dotyczące zobowiązania do dążenia do neutralności klimatycznej, aby były zgodne z konkluzjami Rady Europejskiej z grudnia 2019 r. - bez nakładania zobowiązań na poszczególne państwa członkowskie,
- z inicjatywy Polski i Węgier nie została wprowadzona propozycja Komisji Europejskiej odnosząca się do praworządności. Zamiast tego skupimy się na ochronie interesów finansowych UE, zapewniając kontrolę Rady Europejskiej nad procesem.

2 Spójność, odporność i wartości

3 Zasoby naturalne i środowisko

4 Migracja i zarządzanie granicami

22,7

Zarządzanie granicami 12,7
Migracja 9,8

5 Bezpieczeństwo i obrona

Obrona 8,5
Bezpieczeństwo 4,1

6 Sąsiedztwo i świat

Działania zewnętrzne 85,2
Pomoc przedakcesyjna 12,6

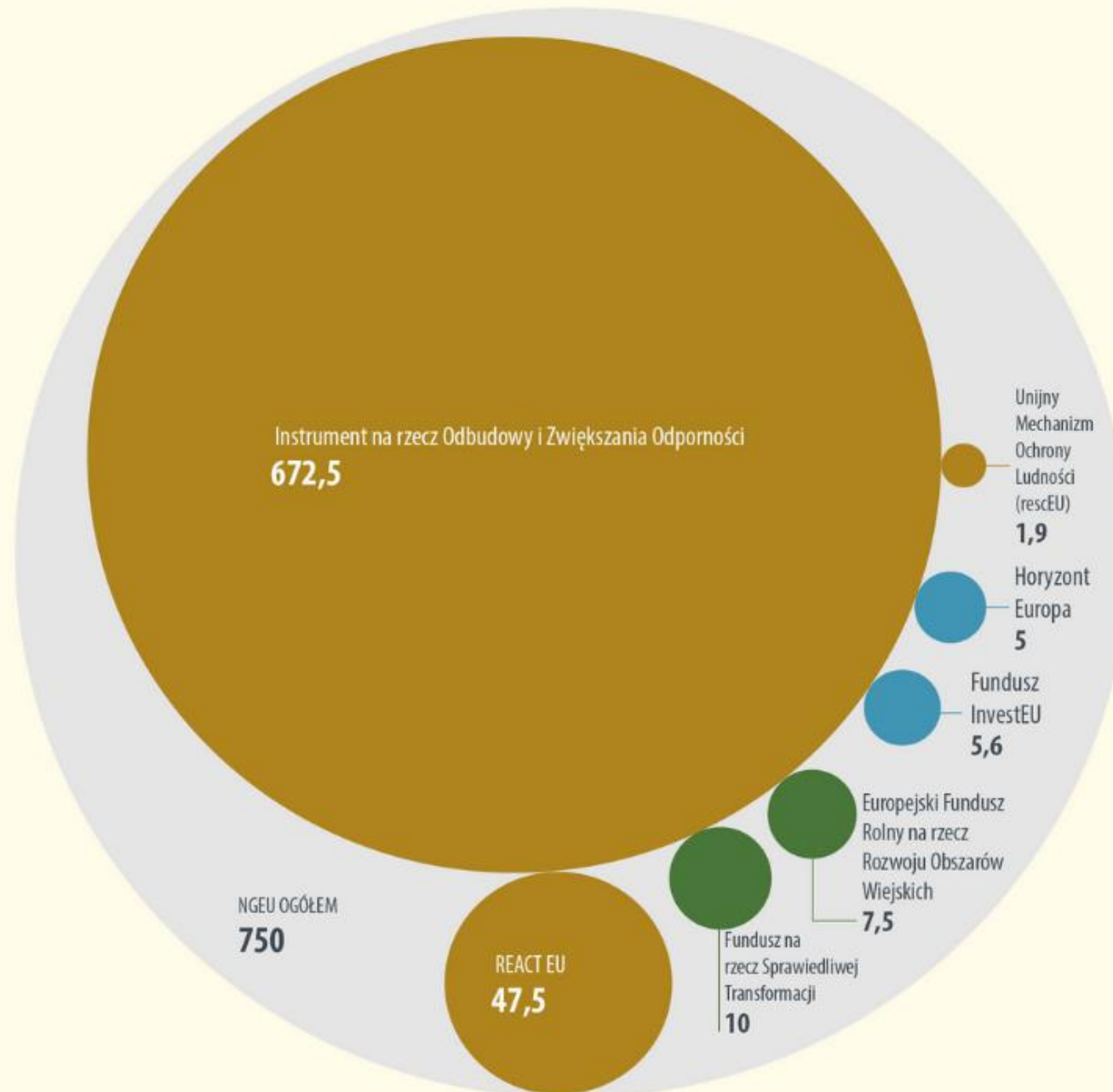

7 Europejska administracja publiczna

Next Generation EU (NGEU): ku odbudowie i odporności

wszystkie kwoty w mld EUR (ceny z 2018 r.)

Horyzont Europa

KOLEJNY PROGRAM INWESTYCYJNY
UE W ZAKRESIE BADAŃ NAUKOWYCH
I INNOWACJI (2021–2027)

#HorizonEU

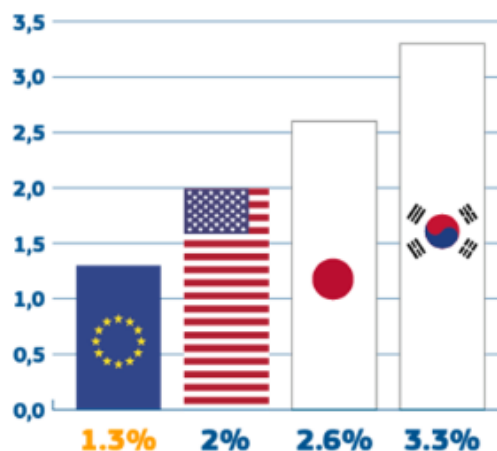
Na podstawie wniosku Komisji w sprawie programu Horyzont Europa, wzajemnego porozumienia między współprawodawcami oraz częściowego podejścia ogólnego (oba zatwierdzono w kwietniu 2019 r.).

Chociaż Europa czerpie korzyści ze światowej klasy badań naukowych i silnych gałęzi przemysłu...

Naszymi głównymi zasobami są wiedza i umiejętności.

- 7% światowej populacji
- 20% światowej działalności w zakresie badań i rozwoju
- 1/3 wszystkich wysokiej jakości publikacji naukowych

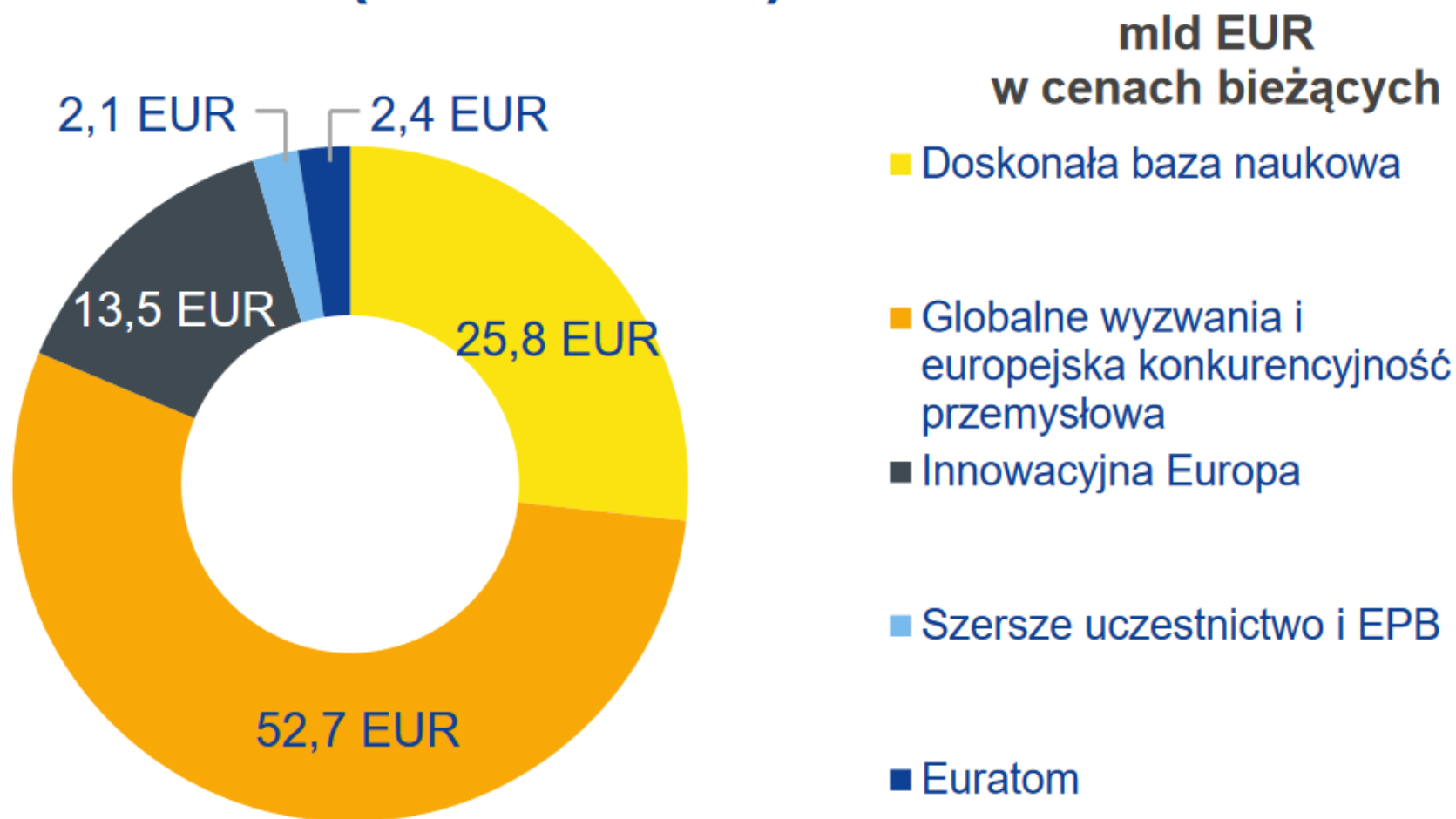

1,3%
inwestycje
przedsiębiorst
w z UE
w badania i
rozwój

**...może ona lepiej
przekładać te osiągnięcia
na czołową pozycję w
dziedzinie innowacyjności i
przedsiębiorczości**

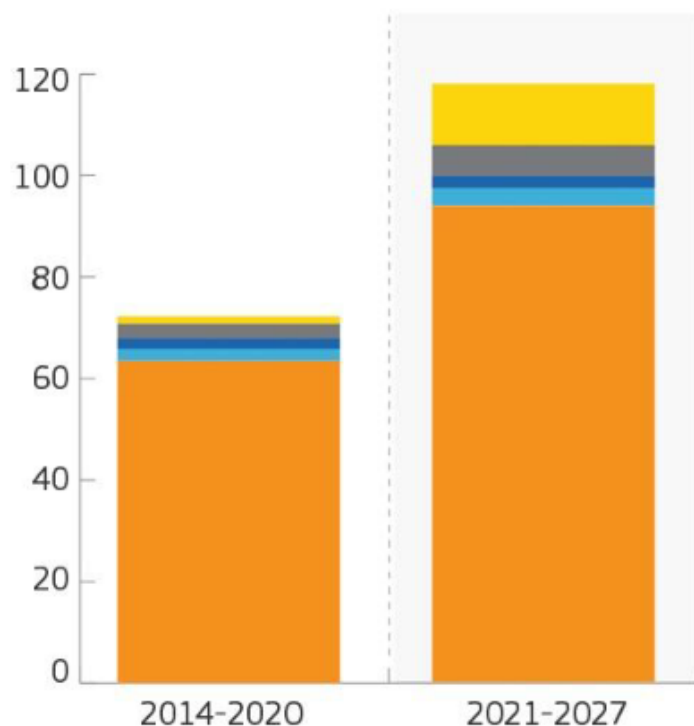
Propozycja Komisji w sprawie budżetu: 100 mld EUR* (2021–2027)

* Pula ta obejmuje kwotę 3,5 mld EUR przydzieloną ze środków Funduszu InvestEU.

Kolejny długoterminowy budżet UE (2021–2027):

Inwestowanie w przyszłość

- Program „Cyfrowa Europa” i instrument „Łącząc Europę” - technologie cyfrowe
- Międzynarodowy eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)
- Program badawczo-szkoleniowy Euratom
- Obszar innowacji funduszu InvestEU
- „Horizon Europe”

W związku z sukcesem poprzednich przewodnich programów UE w zakresie badań naukowych i innowacji Komisja proponuje **zwiększenie inwestycji na badania naukowe i innowacje oraz technologie cyfrowe** poprzez przeznaczenie **114,2 mld EUR** na przyszłe wieloletnie ramy finansowe.

Źródło: Komisja Europejska
Uwaga: W porównaniu z wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2014–2020 dla UE-27 (dane szacunkowe)

Wyciągnięte wnioski

z oceny śródkresowej programu „Horyzont 2020”

Wspieranie innowacji mających przełomowe znaczenie

Zwiększenie oddziaływania dzięki ukierunkowaniu na misje i zaangażowaniu obywateli

Wzmacnianie współpracy międzynarodowej

Zwiększenie otwartości

Racjonalizacja systemu finansowania

Zachęcanie do uczestnictwa

Główne nowości

w programie „Horizon Europe”

Europejska Rada ds. Innowacji

Misje w zakresie badań naukowych i innowacji

Większe możliwości stwarzania

Polityka otwartej nauki

Nowe podejście do partnerstw

Rozpowszechnianie doskonałości

„Horyzont Europa” – Wstępna struktura

Filar I

Doskonała baza naukowa

Europejska Rada ds. Badań Naukowych

Działania „Maria Skłodowska-Curie”

Infrastruktury badawcze

Filar II

Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa

- Zdrowie
  - Kultura, kreatywność i społeczeństwo integracyjne
  - Bezpieczeństwo cywilne na rzecz społeczeństwa
- Klasy** Technologie cyfrowe, przemysł i przestrzeń kosmiczna
Klimat, energetyka i mobilność
- Żywność, biogospodarka, zasoby naturalne, rolnictwo i środowisko

Wspólne Centrum Badawcze

Filar III

Innowacyjna Europa

Europejska Rada ds. Innowacji

Europejskie ekosystemy innowacji

Europejski Instytut Innowacji i Technologii

Szersze uczestnictwo i wzmacnianie europejskiej przestrzeni badawczej

Zapewnianie szerszego uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości

Zreformowanie i usprawnienie europejskiego systemu badań naukowych i innowacji

Misje w zakresie badań naukowych i innowacji

Misje w zakresie badań naukowych i innowacji

Lepsze powiązanie unijnych badań naukowych i innowacji z potrzebami społeczeństwa i obywateli; o dużej rozpoznawalności i silnym wpływie

Misja oznacza portfel interdyscyplinarnych działań, które służą osiągnięciu **śmiałego i inspirującego, a także wymiernego celu** w ustalonych ramach czasowych oraz **oddziałują** na społeczeństwo i kształtowanie polityki i mają znaczenie dla dużej części ludności w Europie i dla wielu obywateli Unii.

W programie „Horizon Europe” zdefiniowano cechy misji i elementy zarządzania oraz pięć obszarów misji.

Poszczególne misje będą programowane w ramach filaru „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa” (w oparciu o wkłady z innych filarów)

Otwarta nauka w całym programie

Otwarta nauka

Lepsze rozpowszechnianie i wykorzystywanie wyników badań naukowych i innowacji oraz wsparcie aktywnego zaangażowania społeczeństwa

Obowiązkowy otwarty dostęp do publikacji: beneficjenci zapewniają, by oni sami lub autorzy posiadali wystarczające prawa własności intelektualnej, aby spełnić wymogi w zakresie otwartego dostępu

Zapewniony otwarty dostęp do danych badawczych: zgodnie z zasadą „otwarte w największym możliwym zakresie, zamknięte tylko w koniecznym”; obowiązkowy plan zarządzania danymi zapewniający zgodność danych badawczych z zasadami FAIR (możliwe do znalezienia, dostępne, interoperacyjne, możliwe do ponownego wykorzystania) i otwarty dostęp do nich

- Wspieranie umiejętności naukowców w zakresie otwartej nauki i systemów nagradzania propagujących otwartą naukę
- Wykorzystywanie europejskiej chmury dla otwartej nauki

Otwarta nauka w całym programie

Art. 10 – Otwarta nauka Podejście

Należy zapewnić **otwarty dostęp do publikacji naukowych**

Należy zapewnić **otwarty dostęp do danych badawczych zgodnie z zasadą „otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym”**

Należy zapewnić **odpowiedzialne zarządzanie danymi badawczymi** zgodnie z zasadami FAIR

Należy propagować i wspierać **inne praktyki na rzecz otwartej nauki**

Ma być propagowana i wspierana **wzajemność w otwartej nauce** we wszystkich umowach o stowarzyszeniu i umowach o współpracy z państwami trzecimi

Art. 35 – Wykorzystanie i upowszechnianie Sposoby

Obowiązkowy **otwarty dostęp do publikacji naukowych**: zachowanie wystarczających praw własności intelektualnej

Otwarty dostęp do danych badawczych, „otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym”: wyjątki

Odpowiedzialne zarządzanie danymi badawczymi zgodnie z zasadami FAIR; Obowiązkowy **plan zarządzania danymi**; możliwe zobowiązania (w poszczególnych programach prac) w zakresie korzystania z **europejskiej chmury dla otwartej nauki** do celów przechowywania i udostępniania danych

Ewentualne dodatkowe zachęty lub obowiązki w programach prac w zakresie **innych praktyk otwartej nauki**

Proste zasady zgodne z założonymi celami

- Dalsze zapewnianie spójności z rozporządzeniem finansowym
- W stosownych przypadkach większe wykorzystanie **uproszczonych form dotacji** (bazując na doświadczeniu z pilotażowego wprowadzenia ryczałtowego finansowania projektów w ramach programu „Horyzont 2020”)
- Szersza akceptacja **zwyczajowych praktyk księgowania kosztów**
- Szersze **wzajemne uznawanie wyników audytów** z korzyścią dla beneficjentów uczestniczących w kilku unijnych programach

przy jednoczesnym zapewnieniu beneficjentom ciągłości i spójności dzięki utrzymaniu:

- atrakcyjnego modelu finansowania programu „Horyzont 2020”, w tym stopy finansowania do 100% kosztów bezpośrednich
- zasady jednego zbioru przepisów

Wniosek Komisji w sprawie synergii z innymi programami unijnymi

Horyzont Europa

Inne programy unijne, w tym

Wspólna polityka rolna
EFRR
Instrument zewnętrzny
Fundusz Morski i Rybacki
InvestEU

LIFE
Instrument „Łącząc Europę”
ESF+
„Cyfrowa Europa”
Program kosmiczny

Erasmus
Fundusz innowacyjny
Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Program na rzecz jednolitego rynku

Wzmocniona synergia

Zgodność

Harmonizacja zasad finansowania; elastyczne systemy współfinansowania; łączenie zasobów na poziomie UE

Spójność i komplementarność

Wzajemne dostosowanie priorytetów strategicznych w celu wspierania realizacji wspólnej wizji

Komisja Europejska

Strategia wdrożenia służąca przeniesieniu nacisku z administracji na treść

- Wzmocnienie synergii z innymi programami UE
- Uproszczenie modelu umów o udzielenie dotacji i wytycznych dla beneficjentów
- Portal o finansowaniu i przetargach – punkt kompleksowej obsługi służący ułatwieniu dostępu do finansowania UE i realizacji projektu

Konsultacje prowadzone na wczesnym etapie z zainteresowanymi stronami / program można rozpocząć w 2021 r.

First calls under Horizon Europe to be launched by the European Research Council

Brussels, 22 February 2021

The European Commission today presented the Work Programme 2021 for the [European Research Council](#). This is the first work programme under [Horizon Europe](#), Europe's new Framework Programme for Research and Innovation for 2021-2027. It includes three main calls for proposals for frontier research actions for a total amount of €1.9 billion. The European Research Council (ERC) offers grants to top researchers from anywhere in the world who are ready to come or to stay in Europe to pursue their breakthrough scientific and technological discoveries that can form the basis of new industries, markets, and social innovations of the future.

Mariya **Gabriel**, Commissioner for Research, Innovation, Culture, Education and Youth, said: *"I am very pleased that we have today adopted the Work Programme of the European Research Council. This important step paves the way for launching calls that support top researchers and their teams to pursue frontier research at different stages of their careers. The first call will support young researchers across Europe who are starting their own independent research team or programme. They are the future of European research."*

Professor Jean-Pierre Bourguignon, President of the European Research Council, said: *"The ERC Scientific Council is pleased that under Horizon Europe the European Research Council can continue to back Europe's researchers and their most innovative ideas. We will be able to issue more grants than ever before. Thanks to the European Commission's commitment, and the outstanding dedication of the Executive Agency staff, we are now ready to launch the 2021 Starting Grant call on 25 February."*

Prezentacja powstała w ramach projektu SMART4NZEB, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach programu COSME oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Od lutego 2020 r. Klaster Bioenergia dla Regionu bierze udział w projekcie **SMART4NZEB** (Wzmocnienie zarządzania i internacjonalizacji klastrów na rzecz implementacji budownictwa niemal zeroenergetycznego), którego celem jest **podnoszenie kompetencji** małych i średnich przedsiębiorstw, **ułatwienie wymiany międzynarodowej** oraz **wzmocnienie innowacyjności członków pięciu klastrów** z Polski, Rumunii, Słowenii oraz Serbii działających w obszarze efektywności energetycznej, budownictwa oraz odnawialnych źródeł energii.

W ramach projektu SMART4NZEB organizujemy **szkolenia oraz zagraniczne wizyty studyjne** (wirtualne, a jeśli sytuacja pandemiczna pozwoli – również fizyczne) w ramach programu ClusterXchange. Pierwsze spotkania odbyły się w styczniu i lutym 2021 r. O kolejnych będziemy informować wkrótce.

EUROPEAN
CLUSTER COLLABORATION
PLATFORM .eu

Zapraszamy do współpracy

ewa.kochanska@proakademia.eu

